

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz (sprawozdawca)

SSN Roman Sądej

w sprawie A. P.

skazanej z art. 278 § 1 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 15 kwietnia 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 21 stycznia 2014 r.,

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w G.

z dnia 9 listopada 2013 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w G. i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. prawomocnym wyrokiem łącznym z dnia 3 sierpnia 2011 r., wymierzył A. P. m.in. karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności, powstałą z połączenia kar:

- 1) 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2009 r., XI K 26/09, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. zaboru w celu przywłaszczenia mienia łącznej wartości 317,80 zł popełnione w dniu 6 października 2008 r.,

2) roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 29 stycznia 2010 r., II K 414/00.

Pismem z dnia 7 listopada 2013 r., sędzia Sądu, który wydał wyrok łączny, zwrócił się do przewodniczącego Wydziału XI Karnego Sądu Rejonowego o rozważenie zastosowania art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 25 października 2013 r., poz. 1247) w sprawie XI K 26/09 tego Sądu (k. 178).

Ustawa ta weszła w życie w dniu 9 listopada 2013 r, (po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia – art. 56 pkt 1 tejże ustawy – dalej „ustawa nowelizująca”). Przepis art. 2 pkt 2 ustawy nowelizującej nadał art. 119 § 1 k.w. następujące brzmienie: „kto kradnie lub przywłaszcza cudzą rzecz ruchomą, jeżeli jej wartość nie przekracza 1/4 minimalnego wynagrodzenia, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny”. Zaś w art. 2 pkt 4 dodano § 9 do art. 47 k.w. w brzmieniu „Minimalnym wynagrodzeniem jest wynagrodzenie za pracę ustalone na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679...)”. W dniu 9 listopada 2013 r. minimalne wynagrodzenie za pracę wynosiło 1600 zł (§ 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2012 r. – Dz. U. z 17 września 2012 r., poz. 1026). Zatem 1/4 tej kwoty to 400 zł, czyli wykroczeniem stała się i była w tym dniu kradzież mienia o wartości do 400 zł.

Tego dnia to jest 9 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej – *a contrario* postanowił stwierdzić brak podstaw do zamiany kary 8 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej A. P. w sprawie XI K 26/09 na karę 30 dni aresztu.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 21 stycznia 2014 r., sygn. akt XIII Kz 731/13, po rozpoznaniu zażalenia skazanej, utrzymał w mocy powyższe postanowienie Sądu I instancji.

Sądy uznały, że należy bazować na wysokości minimalnego wynagrodzenia z daty czynu, czyli na kwocie 1.126 zł w dniu 6 października 2008 r., zaś 1/4 tej kwoty, to 281,50 zł.

Skazana odbywała wyżej wskazaną karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności od 2 października 2012 r. do 2 sierpnia 2014 r. (k. 224 akt głównych i k. 13 akt SN).

Kasację na korzyść skazanej od postanowienia Sądu odwoławczego złożył Prokurator Generalny, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k., polegające na dokonaniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy postanowienia Sądu I instancji wydanego z naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego – art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 października 2013 r., poz. 1247), polegającym na odmowie dokonania zamiany wobec skazanej A. P. kary 8 miesięcy pozbawienia wolności prawomocnie orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2009 r., sygn. XI K 26/09 na karę 30 dni aresztu, w sytuacji gdy istniały ku temu przesłanki określone we wskazanym przepisie, ponieważ według ustawy nowelizującej czyn objęty powołanym wyrokiem, stanowił wykroczenie.”

Skarżący wniósł o uchylenie obu postanowień i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna okazała się oczywiście zasadna, przeto mogła być uwzględniona na posiedzeniu (art. 535 § 5 k.p.k.). Sąd odwoławczy dokonał bowiem błędnej wykładni art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej. Przepis ten brzmi: „Jeżeli według niniejszej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie, orzeczona kara podlegająca wykonaniu ulega zamianie na karę aresztu...”. Skoro „według niniejszej ustawy” określa się, czy czyn „**stanowi** wykroczenie”, to trzeba było sięgnąć do art. 2 pkt 2 i 4 tej ustawy, ale na dzień wejścia jej w życie, to jest 9 listopada 2013 r. Kierować należało się nie tylko nową treścią art. 119 § 1 k.w. z tego dnia, ale i wysokością minimalnego wynagrodzenia obowiązującą w tym dniu. Tymczasem Sąd Okręgowy posłużył się wysokością minimalnego wynagrodzenia z daty czynu, a nie – jak nakazuje art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej – z daty jej wejścia w życie. Czyn popełniony przez skazaną w dniu 6 października 2008 r. nie przestał, z woli ustawodawcy, być przestępstwem. Dlatego nie upoważnił on sądów do badania przy pomocy nowego kryterium w postaci minimalnego wynagrodzenia, czy w dacie czynu też byłby on przestępstwem. A tak, bezpodstawnie, postąpił Sąd

odwoławczy. Minimalne wynagrodzenie z daty czynu (jeżeli jest takie samo jak w dacie orzekania) ma decydujące znaczenie, lecz przy rozpoznawaniu sprawy (z oskarżenia albo obwinienia) o ten czyn. Bowiem kierowanie się co do zasady datą czynu dla określenia wartości mienia, a przez to odróżnienie wykroczenia od przestępstwa, wynika z dyspozycji art. 4 § 1 k.k. i art. 2 § 1 k.w. Natomiast na gruncie art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej, jak już wykazano, Sąd porównuje wartość mienia z daty przestępstwa z wartością mienia z daty wejścia w życie tej ustawy, zaś minimalnym wynagrodzeniem określonym w art. 119 § 1 k.k. w zw. z art. 47 § 9 k.w. jest wynagrodzenie obowiązujące w tym ostatnim dniu. Zatem jeżeli czyn dotyczył kradzieży mienia do wartości 400 zł, kara pozbawienia wolności orzeczona za to przestępstwo ulega zamianie na karę aresztu.

Zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. przez nienależytą kontrolę odwoławczą okazał się trafny dlatego, że w zażaleniu zwrócono uwagę na bezpodstawność odnoszenia nowego miernika wykroczenia do czasu czynu (k. 195 *in fine*). W rezultacie doszło do oczywiście wadliwej wykładni art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej. Interpretacja tego przepisu, przedstawiona powyżej, zbieżna jest z rezultatami wykładni wielokrotnie już dokonanej przez Sąd Najwyższy (zob. m.in. postanowienia: z dnia 16 lipca 2014 r., III KK 211/14 – Lex nr 1488906, z dnia 19 lutego 2015 r., III KK 434/14 – Legalis nr 1186166, z dnia 30 stycznia 2015 r., III KK 422/14 – Legalis nr 1186165).

Stwierdzone uchybienia miały oczywisty wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, w którym podzielono błędną ocenę prawną Sądu I instancji. Dlatego uchylono orzeczenia obu Sądów.

Sąd Rejonowy ponownie rozpoznając sprawę będzie związany zapatrywaniami prawnymi wyrażonymi w niniejszym postanowieniu jak również podzielanym i tu stanowiskiem, że przepis art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej ma zastosowanie także w sytuacji orzeczenia podlegającej wykonaniu kary łącznej, obejmującej karę pozbawienia wolności wymierzoną za przestępstwo, stanowiące według tej ustawy wykroczenie (zob. uchwała SN z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 3/14 – OSNKW 2014, z. 6, poz. 44).

